

Predstavitev:

Sem mag. Nika Leben univ. dipl. biol.. Vodim Čudežne zverinice Magical Beasts Bled, sem tudi presojevalka tveganja za okolje za plazilce, dvoživke in členonožce.

Z eksotičnimi živalmi na področju teraristike se ukvarjam osemnajst let. Prvenstveno izobražujem na področju oskrbe hišnih ljubljencev - eksotov in poskrbim za oskrbo živali, ki potrebujejo namestitev.

EKSOTIČNI HIŠNI LJUBLJENČKI IN NJIHOVA ZAŠČITA

Eksotični hišni ljubljenci so izredno zapostavljeni v primerjavi z ostalimi hišnimi živalmi, kar dokazuje tudi dejstvo, da nobeno društvo s tega področja ni prejelo povabila na posvet. Problem je, da so določene zakonske podlage za eksotične živali pomanjkljive, neprimerne ali pa se ne izvajajo. **V praksi to pomeni, da se nenehno srečujem z luknjami v zakonih, sivimi področji in različnimi interpretacijami istih členov.**

Naštela bom nekaj poudarkov pomanjkljive zakonodaje o eksotičnih vrstah živali ter opredelila možne rešitve:

1. Nujno je potrebno opredeliti katere so **eksotične živali** in ločiti izraz avtohtone prostoživeče vrste od eksotičnih tujerodnih vrst, ki so hišni ljubljenci. **Visoko invazivne vrste** se prepove oziroma se dovoli zgolj uporabo v znanstvene namene v strogo izoliranih laboratorijih.
2. Z zaskrbljenostjo gledam v spremembe zakonodaje, ki so bile sprejete leta 2021 in v veljavo stopijo s 1.1.2023. Še vedno **ni javno objavljenega seznama dovoljenih in prepovedanih vrst**. Namesto prepovedi predlagamo regulacijo, ki bo ustrezna in sprejemljivejša. Npr. strupene vrste kač zakonsko omejimo z obveznimi izobraževanji, starostno omejitvijo lastnikov ter obveznim vpisom v register, ne pa s prepovedmi.
2. Zavetišča za eksotične živali naj postanejo z zakoni urejene **pravne ali zasebne ustanove**, ki skrbijo za zavržene živali. Ločeno naj obstajajo za avtohtone vrste in eksotične vrste. Tem zavetiščem naj bodo omogočeni različni viri financiranja. Uskladi naj se zakonodaja za registracijo živalskih vrtov in živalskim vrtovom podobnih prostorov, poenoti registracija UVHVVR in MOP ARSO.
3. Zakonsko naj se uredi področje vključitve **živali v pedagoški proces v izobraževalnih ustanovah**(vrtcih, šolah, fakultetah in podobnih). Znani so pozitivni učinki udeležbe živali v učnem procesu a so trenutno prepuščeni dobri volji učiteljev.
4. Zakonodaja naj podpira tako **družinsko rejo** manjšega števila živali kot tudi velike **komercialne rejce**. Za gojitelje naj se poenostavijo postopki registracije in hkrati poveča nadzor. Pridobitev dovoljenja za rejo, presoja tveganja za naravo je zastarela, presojevalcev ni oz. so preobremenjeni. Zakonsko je treba opredeliti ali omejiti nenačrtovano kotitev oz. izleganje jajc.
5. Spodbuja naj se lokalna preskrba živih živali za **prehrano eksotičnih živali**, ter zakonsko uredi njihov status saj bi moral biti zakonsko urejen in primerljiv proizvajalcu prehrabnih izdelkov za ljudi.
6. Zakon naj določa **pogoje za objekte in druga notranja bivališča za rejtelje/gojitelje eksotičnih živali** – terarije, akvarije, akvaterarije za posamezne vrste živali.
7. Ko gre za izpustitev živali po krivdi tretjih oseb (t.i. aktivistov) naj se ustrezno sankcionira te osebe, ne lastnike živali.
8. Ustrezno naj se dopolni zakonodaja na področju **transporta eksotičnih živali**, ki je trenutno predvidena zgolj za področje domačih živali.
9. Zakonsko je potrebno opredeliti eksotične živali, ki so vključene v **znanstvene raziskave**.

Veliko število strupenih živali poseduje strupe, ki so široko preučevane kot pomemben vir snovi za aplikacijo v medicini in farmaciji, zato naj se spodbuja njihova reja.

10. Naravoslovni muzej naj ima zakonsko možnost poleg prikazovanja konzerviranih živali tudi prikazovanja **žive zbirke živali**, ki so lahko avtohtone ali eksotične vrste v izobraževalne in raziskovalne namene.
11. Zakonsko naj bo opredeljena možnost reje nekaterih slovenskih ogroženih vrst preko posebnih projektov in omogočena **ponovna naselitev** na območja, kjer so populacije izginile.
12. Med strokovnjake za eksotične živali naj se štejejo diplomanti naravoslovnih znanost s področja **veterine, biologije in zootehnike**, ki imajo posebna **strokovna znanja** pridobljena v času študija ali prakse. Dolgoletnim oskrbnikom, rejcem in lastnikom pa naj se prizna strokovno znanje za ožji nabor eksotičnih živali, ki pripadajo filogenetski skupini za katero skrbijo in dobro poznajo njene specifične zahteve in pogoje za dobrobit.
13. **Inšpekcijski nadzor** naj izvajajo osebe, ki se spoznajo na eksotične živali, varstvo vrst in njihove življenjske potrebe in specifikke.
14. Pri spremembah zakonodaje je nujna določitev **prehodnega obdobja in možnost legalizacije** živali ki je bila podarjena, najdena ali so se dokumenti zaradi različnih razlogov izgubili.
15. Zavračamo **evtanazijo zdravih živali**.

Trditev, da je lastništvo eksotičnih živali neprimerno za človeka je diskriminatorno in posega v osnovno človeško pravico, da si posameznik izbere hišnega ljubljence, za družbo ali opazovanje, po svojih željah. Eksotične živali ravno tako kot bolj običajni psi ali mačke, pozitivno vplivajo na človekovo duševno zdravje, so terapevtske živali in živali za čustveno oporo tistih ki jih potrebujejo. Tako pomembna tematika ne sme biti pripravljena pomanjkljivo in prehitro, zgolj v dveh mesecih, brez upoštevanja pripomb rejcev, društev in podjetij, ki jih ta zakonodaja neposredno zadeva.

V preteklih letih doživljamo močno gonjo proti lastništvu eksotičnih vrst. V veliko državah so s predlogi pod krinko zaščite živali vpeljali prepovedi in omejitve. Zgled naj nam bosta Nemčija in Nizemska, kjer so s skrbno odmerjenimi ukrepi lastništvo uspeli ustrezno regulirati brez večjih prepovedi. Iz držav kjer so bile uvedene prepovedi – Italija, Avstrija, Španija, pa prihajajo novice o ilegalnem lastništvu, črnem trgu in opustitvi veterinarske oskrbe bolnih živali. Ni primerno, da v pogovoru uradnik iz naše ustanove za okolje pove, da ne mara teh živali, saj bi ljudje na položajih, ki urejajo področja reje in lastništva morali delovati nevtralnno, ne glede na lastna prepričanja. (si želimo enakovrednosti in nevtralnosti na položajih, ki odločajo o rejah in lastništvu.)

Predlog: zaposlitev osebe ali več oseb, ki se na področje eksotike spoznajo in ustanovitev skupine, ki bo vključevala strokovnjake s področij veterine, zootehnike in biologije, predstavnike rejcev in drugih, ki se strokovno ukvarjajo z eksotičnimi živalmi, ter pripravila pravilnik o eksotičnih živalih, ki bo zajemal vse zgoraj naštetih pomanjkljivosti.

Finančno: okvirno 50.000 do 70.000€ letno

Hvala za vašo pozornost!

Nika Leben

Bioexo, izobraževanje in storitve, Nika Leben s.p.

PE Čudežne zverinice - Magical Beasts Bled

TEL: +386-70-857-785, email: nika.fonleben@gmail.com,

www.bioexotika.com, www.magicalbeasts.si